

Yksityisteiden kunnossapidon uudelleenjärjestely

332/10.01.03/2018

YHDLTK 08.05.2018 § 64

Laki yksityisistä teistä (vuodelta 1962) uudistetaan vastaamaan nykypäivän tarpeita ja uusi laki astuu voimaan 1.1.2019. Uudella yksityistielailalla selkiytetään eri osapuolten vastuita yksityisteiden rakentamisen, ylläpidon ja rahoituksen suhteen. Uudistuksen myötä kuntien tielautakunnat lakkautetaan ja niiden tehtävät siirtyvät muille viranomaisille. Uudella lailla pyritään myös kannustamaan tieosakkaita järjestäytymiseen ja yksityisteitä koskevan tiedon ylläpitämiseen.

Yksityisteiden kunnossapito hoidetaan tällä hetkellä Lempäälässä pääosin kunnan toimesta, näistä on tehty kunnan ja tiekunnan välinen kunnossapitosopimus. Kunta laskuttaa tiekuntia toteutuneista kunnossapitokustannuksista 50 %. Osa yksityisteistä hoitaa kunnossapidon itse ja anoo kunnasta vuosittain yksityistieavustusta toteutuneista kustannuksista. Avustuksen määrä on 50 % kunnossapitokustannuksista.

Ympäristökunnissa on tehty päätöksiä yksityisteiden kunnossapitosopimusten lakkauttamisesta sekä kunnossapidon tuen siirtämisestä rahalliseksi avustukseksi, jonka avulla tiekunnat hoitavat itse tiensä haluamallaan tavalla ja haluamallaan urakoitsijoilla.

Nykyisessä mallissa Lempäälän kunta kilpailuttaa tienhoidon vuokrasopimustoimijoilla ja tiekunnat velvoitetaan käyttämään kunnan kilpailuttamia toimijoita. Työn operatiivinen johto sekä valvonta ovat kunnan henkilöstöllä. Näiden töiden pois jääminen tai väheneminen säästää kunnan kunnossapitokustannuksia. Kunnossapitosopimuksen sopineilla tiekunnilla ei ole nykyisellä toimintamallilla mahdollisuutta hyödyntää kiinteistönomistajilta löytyvää omaa kalustoa.

Uudella toimintamallilla yksityisteiden kunnossapidon toteuttamiseksi kannustetaan uuden yksityistielain hengen mukaisesti yksityisiä tiekuntia järjestäytymään sekä hoitamaan tien kunnossapidon itse.

Itse toteutettu kunnossapito antaa tiekunnille mahdollisuuden vaikuttaa kunnossapidon kustannusten syntymiseen ja talouden reaaliaikaiseen seurantaan ja mahdollisuuden vaikuttaa työn suorittajaan sekä hyödyntämään kiinteistönomistajilta löytyvää kalustoa. Tienhoitokunnat voivat tarkemmin määrittellä hoidon ajankohdan sekä rajat työn suorittamiseen.

Jos tiekunnalla ei ole osaamista kunnossapidon järjestämiseen tai työn johtamiseen, heillä on mahdollisuus hyödyntää yksityistä tieisännöitsijää.

Ehdotus uudeksi toimintamalliksi yksityisteiden hoidon toteuttamiseksi.

Kunta irtisanoo tiekuntien kanssa tehdyt vanhat kunnossapitosopimukset ja antaa tiekunnilla on kaksi vaihtoehtoa hoitaa tien kunnossapito:

1. Tiekunnat hoitavat tien kunnossapidon itse ja voivat hakea kunnalta avustusta, joka on 60 % kunnossapitokustannuksista.
2. Tiekunnat voivat tehdä kunnossapitosopimuksen kunnan kanssa ja kunta maksaa 40 % kunnossapitokustannuksista.

Kustannusvaikutukset:

Vuoden 2017 yksityisteiden kustannukset olivat 130.259e (alv 0 %).

Vuoden 2017 kustannuksilla laskettuna, jos kaikki tiekunnat hoitavat kunnossapidon itse ja avustusta myönnetään 60 % toteutuneista kunnossapitokustannuksista, avustuskustannus kunnalle 78.155 e.

Jos kaikkien tiekuntien kanssa solmitaan kunnossapitosopimus ja laskutetaan 40 % kunnossapitokustannuksista, kustannus kunnalle 52.103 e.

Kunnossapitosopimus oli voimassa syksy 2017 - kevät 2018 (optio vuosille syksy 2018 - kevät 2019). Aurasalueiden kilpailuttaminen toteutetaan kuluvana vuonna ja jätetään optiovuosi käyttämättä. Uudessa kilpailutuksessa huomioidaan pois jääneet yksityisteiden kunnossapitosopimukset.

Lisätietoja: kunnossapitopäällikkö Tiina Pekkala puh 050 383 9422.

Yhdyskuntajohtajan ehdotus

Yhdyskuntalautakunta päättää

1. irtisanoa tiekuntien kanssa tehdyt kunnossapitosopimukset.
2. antaa tiekunnille mahdollisuuden uuden kunnossapitosopimuksen solmimiseen 40 %:n avustusosuudella.
3. että tiekuntia, jotka hoitavat itse kunnossapitonsa avustetaan 60 %:n avustusosuudella.

Täytäntöönpano: ote tiekunnat

Mikko Tappura ehdotti, että asia jätetään pöydälle siihen asti kunnes tiekuntia on kuultu. Tapio Kuisma kannatti ehdotusta.

Julistettuaan keskustelun asiasta päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että koska lautakunta oli yksimielisesti kannatetun ehdotuksen puolella tulee Mikko Tappuran ehdotus lautakunnan päätökseksi.

Päätös

Yhdyskuntalautakunta päätti jättää asian pöydälle ja kuulla asiassa tiekuntia ennen päätöksen tekoa.

Merkittiin, että hankepäällikkö Lari Laakso saapui kokoukseen tämän pykälän käsittelyn aikana klo 17:33.

Merkittiin, että kunnossapitopäällikkö Tiina Pekkala poistui tämän pykälän käsittelyn jälkeen klo 17:38.

YHDLTK 09.04.2019 § 58

Yksityistielaki (560/2018) on astunut voimaan 1.1.2019. Kunnilla ei ole lain edellyttämää toimenpide- tai virkavastuuta yksityisteiden suhteen. Lain myötä kuntien tielautakunnat lakkaavat. Yksityistielain 84 § mukaan kunta voi päättää yksityistien tienpitoon myönnettävistä avustuksista, avustuksen ehdoista, käytön valvonnasta sekä tien tekemisen tai kunnossapidon ottamisesta kunnan suoritettavaksi.

Tiekuntia on kuultu järjestämällä kaikkia tiekuntia koskeva tiedote ja kysely koskien uutta yksityistielakia, yksityisteiden kunnossapitoa sekä kunnossapidon järjestämistä Lempäälän kunnan alueella. Lisäksi tiekunnille järjestettiin yksityistieilta 22.1.2019 Metsäkeskuksen toimesta.

Tämä ehdotus yksityisteiden kunnossapidon uudelleenjärjestelystä on tehty yhdyskuntalautakunnassa 12.3.2019 käydyn lähetekeskustelun perusteella.

Ehdotus uudeksi toimintamalliksi yksityisteiden kunnossapidon toteuttami-

seksi

Kunta irtisanoo tiekuntien kanssa tehdyt vanhat kunnossapitosopimukset ja antaa kaksi vaihtoehtoa hoitaa tien kunnossapito:

1. Tiekunnat hoitavat tien kunnossapidon itse ja voivat hakea kunnalta avustusta, joka on 65 % kunnossapitokustannuksista.
2. Tiekunnat voivat solmia kunnan kanssa kunnossapitosopimuksen ja kunta maksaa 45 % kunnossapitokustannuksista.

Tavoitteena on, että kunnossapitosopimukset tullaan kokonaisuudessaan lakkaamaan 3 vuoden siirtymäajan jälkeen.

Yksityisteiden kunnossapidon järjestämisen vastuun siirtäminen yksityistielain hengen mukaisesti tiekunnille edesauttaa kunnan mahdollisuutta osallistua yksityisteiden perusparannushankkeiden avustamiseen.

Lisätietoja: kunnossapitopäällikkö Tiina Pekkala, puh. 050 383 9422

Yhdyskuntajohtajan ehdotus

Yhdyskuntalautakunta päättää, että kunta irtisanoo tiekuntien kanssa tehdyt nykyiset kunnossapitosopimukset ja antaa kaksi vaihtoehtoa hoitaa tien kunnossapito:

1. Tiekunnat hoitavat tien kunnossapidon itse ja voivat hakea kunnalta avustusta, joka on 65 % kunnossapitokustannuksista.
2. Tiekunnat voivat solmia kunnan kanssa kunnossapitosopimuksen ja kunta maksaa 45 % kunnossapitokustannuksista.

Tavoitteena on, että kunnossapitosopimukset tullaan kokonaisuudessaan lakkauttamaan 3 vuoden siirtymäajan jälkeen.

Käsittely

Keskustelun kuluessa esittelijä, yhdyskuntajohtaja Tiia Levonmaa teki muutetun päätösehdotuksen:

"Yhdyskuntalautakunta päättää, että kunta irtisanoo tiekuntien kanssa tehdyt nykyiset kunnossapitosopimukset ja antaa kaksi vaihtoehtoa hoitaa tien kunnossapito:

1. Tiekunnat hoitavat tien kunnossapidon itse ja voivat hakea kunnalta avustusta, joka on 65 % kunnossapitokustannuksista.
2. Tiekunnat voivat solmia kunnan kanssa kunnossapitosopimuksen ja kunta maksaa 50 % kunnossapitokustannuksista.

Tavoitteena on, että kunnossapitosopimukset tullaan kokonaisuudessaan lakkauttamaan 3 vuoden siirtymäajan jälkeen."

Keskustelun kuluessa jäsen Mikko Tappura teki muutetun päätösehdotuksen:

"Yhdyskuntalautakunta päättää, että kunta irtisanoo tiekuntien kanssa tehdyt nykyiset kunnossapitosopimukset ja antaa kaksi vaihtoehtoa hoitaa tien kunnossapito:

1. Tiekunnat hoitavat tien kunnossapidon itse ja voivat hakea kunnalta avustusta, joka on 65 % kunnossapitokustannuksista.
2. Tiekunnat voivat solmia kunnan kanssa kunnossapitosopimuksen ja kunta maksaa 50 % kunnossapitokustannuksista."

Keskustelun kuluessa Tapio Kuisma kannatti Mikko Tappuran muutosehdotusta.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että on tehty esittelijän muutettu päätösehdotus sekä jäsenen muutettu päätösehdotus, jolloin asiasta tulee äänestää.

Puheenjohtaja ehdotti nimenhuutoäänestystä, joka hyväksyttiin yksimielisesti.

Puheenjohtaja totesi, että äänestyksessä ovat vastakkain esittelijän ja Mikko Tappuran muutetut päätösehdotukset. Puheenjohtaja totesi, että ne, jotka kannattavat esittelijän muutettua päätösehdotusta, vastaavat "JAA" ja ne, jotka kannattavan Mikko Tappuran muutettua päätösehdotusta, vastaavat "EI".

Suoritettiin nimenhuutoäänestys, jossa esittelijän muutettua päätösehdotusta kannatti 8 jäsentä (Haapajoki, Kallio, Kiviaho, Sirainen, Söderholm, Seppänen, Touru, Vuorma) ja Mikko Tappuran muutettua päätösehdotusta kannatti 2 jäsentä (Kuisma, Tappura). Puheenjohtaja totesi, että on annettu 8 JAA-ääntä sekä 2 EI-ääntä. Puheenjohtaja totesi, että esittelijän muutettu päätösehdotus oli voittanut äänestyksen.

Päätös

Yhdyskuntalautakunta päätti, että kunta irtisanoo tiekuntien kanssa tehdyt nykyiset kunnossapitosopimukset ja antaa kaksi vaihtoehtoa hoitaa tien kunnossapito:

1. Tiekunnat hoitavat tien kunnossapidon itse ja voivat hakea kunnalta avustusta, joka on 65 % kunnossapitokustannuksista.
2. Tiekunnat voivat solmia kunnan kanssa kunnossapitosopimuksen ja kunta maksaa 50 % kunnossapitokustannuksista.

Tavoitteena on, että kunnossapitosopimukset tullaan kokonaisuudessaan lakkauttamaan 3 vuoden siirtymäajan jälkeen.

Yhdyskuntalautakunta 07.03.2023 § 39
199/10.03.01.02/2023

Taustaa

Yksityistielaki (560/2018) on ollut voimassa kolme vuotta. Näiden alkuvuosien aikana käytänteet sekä kunnan ja valtion roolit ovat selkeytyneet. Kunnilla ei ole lakisääteistä tehtävää ja toimivaltaa yksityisten tiekuntien ja yksityisteiden osalta. Toimivalta yksityisten tiekuntien asioissa on valtion eri tahoilla. Maanmittauslaitos (MML) vastaa yksityisteiden hallintoa koskevista asioista kuten tietoisuudesta ja yksityistierekisterin ylläpidosta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY) vastaa yksityisteiden perusrakennushankkeista sekä antaa tarvittaessa valtuutuksen kutsua tiekunnan kokous koolle. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom vastuu on kehittää ja edistää yksityistieasioiden hoitamista valtakunnallisesti sekä myöntää valtionavustusta tiekuntien neuvontaan ja opastukseen.

Lempäälän kunnan yhdyskuntalautakunta päätti yksityisteiden järjestelystä vuonna 2019 ja asetti tavoitteeksi kunnossapitosopimusten lakkauttamisen kolmen vuoden siirtymäajan jälkeen.

Lempäälässä tällä hetkellä voimassa oleva yksityisteiden kunnossapidon järjestely on jakautunut siten, että tiekunta voi joko hakea kunnalta rahallista avustusta yksityistien kunnossapitoon tai tiekunnalla on kunnossapitosopimus kunnan kanssa. Järjestely on tällä hetkellä epätasa-arvoinen tiekuntien kesken ja toimintaa on haastava kehittää kun on kaksi erilaista järjestelmää hallittavana ja organisoitavana.

Kunnossapitosopimus kunnan kanssa on noin 80 tiekunnalla ja rahallista avustusta hakee vuosittain noin 20 tiekuntaa. Rahallisen avustuksen periaattet on päivitetty yhdyskuntalautakunnan päätöksellä 7.2.2023 § 23.

Perustelut

Uudessa mallissa kunnossapitosopimukset tiekuntien kanssa irtisanotaan ja kaikki tiekunnat hakevat kunnalta kunnossapitoavustusta tien kunnossapitokustannuksiin.

Uudella toimintamallilla sekä tiekuntien että kunnan budjetointi selkeytyy kun tiekunnalla on tiedossa kunnan myöntämän kunnossapitoavustuksen suuruus ja kunnalla on ennakkotieto kaikkien tiekuntien avustuskustannuksista. Teiden kunnossapidon avustushaku saadaan selkeämmäksi kunnan voidessa kehittää avustusprosessia sekä neuvontaa avustushaun osalta. Tieosakkaat voivat esitettyssä toimintamallissa aiempaa tarkemmin määritellä hoidon tason itse sekä sopia yksityiskohtaisemmin tarpeensa urakoitsijoiden kanssa. Tiekunnat voivat käyttää tieasioiden hoitoon yksityisiä tieisännöitsijöitä sekä mahdollisuuksien mukaan tieosakkaiden omaa kalustoa.

Teiden kunnan kannalta on tärkeää, että niitä perusparannetaan määrääjain, pelkkä tien hoito ja ylläpitotoimet eivät riitä. Perusparannetun tien kunnossapitotoimien tarve ja näin myös kustannukset laskevat. Valtion myöntämää perusparannusavustusta jäi viime vuonna jakamatta kun tiekunnat eivät niitä täysimääräisesti hakeneet. Kun tiekunnat aktivoituvat oman tiensä hoidon osalta, voidaan olettaa, että myös valtion myöntämien perusparannusavustusten haku koetaan tärkeämmäksi ja teiden perusparannushankkeita ryhdytään toimeenpanemaan.

Uuden toimintamallin myötä Lempäälän kunta voi ennakoida kunnossapitoavustusten määrän ja tämä antaa mahdollisuuden erikseen talousarviovalmistelun yhteydessä tiettyinä vuosina panostaa myös yksityisteiden perusparannushankkeiden avustamiseen.

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 5 luvun 3 §:n kohdan 1. mukaan lautakunta päättää palvelualueen toiminnassa noudatettavista perusteista ja yleisistä ohjeista

Lisätietoja infrapäällikkö p. 050 383 9422

Esittelijä

Yhdyskuntajohtaja

Päätösehdotus

Yhdyskuntalautakunta päättää irtisanoa tiekuntien kanssa solmitut kunnossapitosopimukset vuoden 2023 lopussa ja ohjata tiekunnat hakemaan kunnalta kunnossapitoavustusta.

Käsittely	<p>Asian käsittelyn aikana lautakunnan jäsen Tapio Kuisma esitti muutosehdotuksen, että säilytetään vanhat kunnossapitosopimukset. Juho Palokangas, Kari Valakoski ja Anita Haapasalmi kannattivat Kuisman muutosesitystä.</p> <p>Puheenjohtaja ehdotti äänestystavaksi nimenhuutoäänestystä siten, että esittelijän pohjaehdotus on JAA ja muutosesitys on EI. Yhdyskuntalautakunta hyväksyi ehdotukset yksimielisesti.</p> <p>Lautakunta antoi 10 EI-ääntä (Kari Valakoski, Haapasalmi Anita, Kuisma Tapio, Majuri Markku, Niemi Marianne, Palokangas Juho, Seppänen Tuija, Viitanen Mikko, Tolonen Kari, Vilma Virolainen), sekä yhden JAA-äänen (Strömsholm Sari).</p>
Päätös	<p>Yhdyskuntalautakunta päätti, että kunta säilyttää tiekuntien kanssa tehdyt kunnossapitosopimukset.</p> <p>Merkitään pöytäkirjaan, että infrapääällikkö Tiina Pekkala oli asiantuntijana läsnä pykälän käsittelyn ajan.</p>
Otteet	tiekunnat
Tiedoksi	kunnossapitotyönjohtaja, liikenneinsinööri, vihertyönjohtaja, kunnossapitotyöntekijä, suunnitteluavustaja/Hellstén, maksatus/Kaasalainen,